

Axplock från Eular i Wien

RA och tuberkulos

Det är väl känt att personer med RA som får TNF-blockerande medicin löper en ökad risk att få TBC. Det visar bland annat en svensk studie presenterad av Dr Johan Askling från Karolinska Universitetssjukhuset, där underlaget är hämtat från de svenska registren.

31 000 personer med RA och 2500 som behandlas med TNF-blockerare jämfördes med 83 000 friska personer. Personer som har RA men inte behandlas med TNF-blockerare löper en fördubblad risk att få tuberkulos jämfört med de friska kontrollerna. De som behandlas löpte en fyrfaldig risk, vilket ändock är lägre än förväntat.

Enligt Johan Askling så är risken trots allt ganska liten, men bör leda till att man noggrant undersöker om patienten blivit exponerad för tuberkulos tidigare i livet, innan TNF-blockerande behandling sätts in.

Reumatiska sjukdomar och infektioner

Under 7 år undersökte forskare på universitetet i Manchester, Storbritannien, 698 män och 1410 kvinnor, medelåldern var 57 år, med RA. De kunde konstatera att 128 personer under den tiden blev tvungna ligga på sjukhus pga. infektioner. Jämfört med en normalbefolkning var det betydligt fler.

Spekulationer som det ännu inte finns något svar på, är om den förhöjda risken beror på sjukdomen i sig eller på mediciner. Det viktigaste med den här studien är att påminna varje reumatolog att noga söka efter underliggande infektioner när en patient mår dåligt.

Fibromyalgirapport från Eular 2005

Två symposier handlade om fibromyalgi. Titlarna var "Psychobiological mechanisms in Fibromyalgia and implications for the treatment" och "Fibromyalgia – progress in mechanisms and etio-pathogenesis". Dessutom presenterades ett antal posters om fibromyalgi.

Några allmänna intryck

De båda symposierna var välbesökta, vilket väl kan tolkas som att det finns ett intresse bland reumatologer för fibromyalgi. Varken i föreläsningarna eller i diskussionsinläggen ifrågasattes fibromyalgi som sjukdom eller syndrom. Man anser idag att förändringar i smärtmekanismerna finns såväl i hjärna, ryggmärg (centralt) och i muskulatur (perifert). Daniel Clauw, en ledande amerikansk fibromyalgiforskare hävdade att man med hänsyn till vår nuvarande kunskap om smärtmekanismer etc inte längre borde presentera fibromyalgi som ett tillstånd med okänd orsak. Vi vet mer om mekanismerna vid fibromyalgi än vad vi vet om mekanismerna vid många andra reumatologiska sjukdomar. En annan synpunkt på fibromyalgi är att det finns hållpunkter för att det finns flera undergrupper med delvis olika symtomatologi och att därför inte samma behandling bör ges till alla patienter.

Smärta

Från forskning av hjärnans aktivitet vid smärta (brain imaging) vet man att flera olika områden i hjärnan aktiveras vid både akut och kronisk smärta. Smärtan har tre olika dimensioner: den sensoriska dimensionen omfattar smärtans intensitet och lokalisation, den affektiva hur obehaglig smärtan är och den kognitiva hur hotande smärtan upplevs av personen.

Hur en person med smärta reagerar beror på flera orsaker t.ex. tidigare erfarenheter, personlighet och möjligen också ärftliga- och miljöfaktorer. Graden av stress, oro, ångslan och depression kan variera betydligt från en patient till en annan. De olika dimensionerna kan aktiveras olika mycket hos olika personer och i olika situationer. Symtomen kan därför vara olika hos olika personer med fibromyalgi, och variera från en tidpunkt till en annan.

Variationen i symtom innebär också att behandlingen måste utformas individuellt. Det finns således inga behandlingsmetoder som passar alla personer med fibromyalgi. Man påpekade också att fibromyalgi är ett kroniskt tillstånd och att behandlingen således måste följas upp under lång tid.

Nya läkemedel

I Wien rapporterades att det för närvarande finns två nya läkemedel som är under utprövning. Den ena medicinen är pregabalin (Lyrica) som kan lindra smärta. Lyrica finns nu i Sverige, men godkänd indikation är endast smärta vid nervskada eller sjukdom i nervsystemet. I en amerikansk studie som omfattade 500 patienter har Lyrica prövats vid fibromyalgi. Resultaten visade en reduktion av smärta och en förbättrad sömn. Medicinen förväntas bli godkänd i USA också för diagnosen fibromyalgi om något år.

Den andra medicinen är Milnacipran som på djurförsök har visat sig ha smärtlindrande effekt. Här pågår nu en multicenterstudie som omfattar flera hundra patienter med fibromyalgi i olika länder.

TEXT: CHRIS OCH K-G HENRIKSSON